

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
за результатами соціологічного дослідження
«ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬОЮ-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ
«СТОМАТОЛОГІЯ»»

Харків – 2024

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Соціологічне дослідження «Оцінювання свого навчання за освітньо-професійною програмою «Стоматологія»» було проведено у грудні 2023 - лютому 2024-го року.

Дослідження включало такі етапи:

- польовий етап (збір даних) (грудень 2023-січень 2024),
- аналіз даних (січень 2024),
- підготовку підсумкового аналітичного ілюстрованого звіту (лютий 2024).

У дослідженні застосовувалася методика напівстандартизованого онлайн-опитування (форма складалася з 28 запитань). Опитування відбувалося на анонімній основі. Вибіркова сукупність як така не формувалася: посилання на електронну форму було розіслано через корпоративну пошту усім здобувачам освіти, які навчаються в рамках освітньої програми «Стоматологія» (другий (магістерський) рівень освіти).

У підсумку в дослідженні взяло участь 230 респондентів/-ок, що складає 52,8 % від загальної кількості здобувачів/-ок ОП «Стоматологія».

Розподіл за роками навчання: 1-й курс – опитані 140 осіб (що склало 60,9 % від загальної кількості опитаних), 2-й курс – 43 особи (18,7 %), 3-й курс — 12 осіб (5,2 %), 4-й курс — 20 осіб (8,7 %) та 5-й курс — 15 осіб (6,5 %).

Отримані в ході опитування дані представлені візуально за допомогою 11 діаграм.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Перші питання опитування спрямовані на визначення рівня задоволеності здобувачів/-ок від вибору для навчання університету (ХНМУ), певної освітньої програми («Стоматологія») та задоволення від роботи

кафедр університету (рис. 1). Більшість здобувачів/-ок задоволені вибором університету, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр. Повністю або радше задоволених виявилось 86,6 %, 93,4 % та 77,9 % відповідно. Незадоволених (радше незадоволених та абсолютно незадоволених) вибором університету та роботою кафедр була виявлена незначна кількість: 0,4 % та 1,3 % відповідно. Незадоволених вибором освітньої програми виявлено не було. Варіант «У чомусь так, у чомусь - ні» обрали 11,7 % здобувачів/-ок стосовно вибору ХНМУ, 5,7 % — стосовно вибору освітньої програми, а стосовно роботи кафедр таких відповідей було 19,1 %.

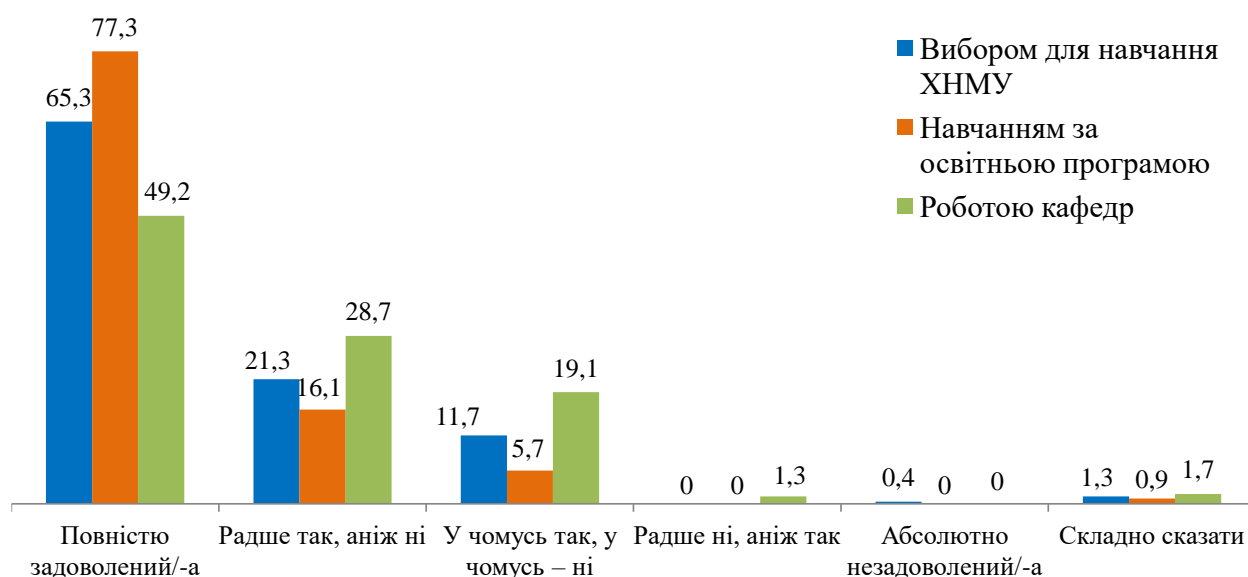

Рис. 1. Задоволеність вибором для навчанням ХНМУ, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр (%)

Очікування від ХНМУ повністю співпали з реальністю або радше співпали для більшості респондентів/-ок, а саме, для 67,8 %. Здобувачів/-ок, очікування яких абсолютно не співпали чи радше не співпали, виявилось 3,1 %. Варіант «У чомусь так, у чомусь – ні» обрали 27,4 %. Не змогли відповісти на питання 1,7 % опитаних.

Більшість здобувачів/-ок (71,4 %) позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (див. рис. 2). Серединну позицію займають 25,2 % респондентів/-ок. Таких, які негативно б ставились до якості освіти в університеті виявлено мало, 2,1 %. Таких, що утримались від відповіді було 1,3 %.

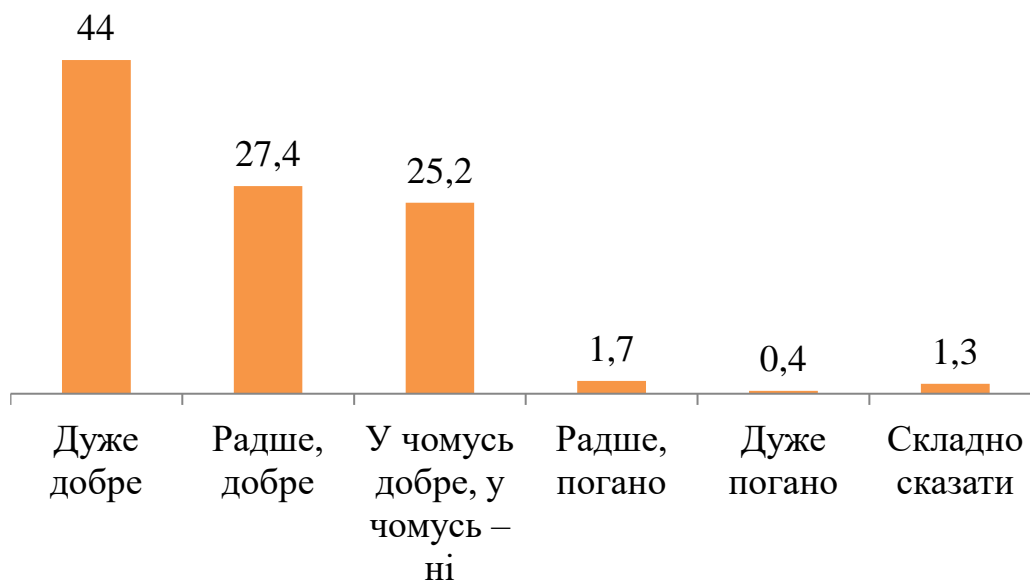

Рис. 2. Сприйняття освітнього процесу (%)

Необхідно зазначити, що більшість опитаних (83,9 %) погоджується з тим, що освітній процес в університеті враховує світовий науковий досвід на високому та достатньому рівні, а також 80,4 % вважають, що освітнє середовище ХНМУ задовольняє їхні наукові та освітні інтереси.

На рис. 3 відображені результати розподілу думок здобувачів/-ок щодо «агентів впливу» на якість освіти. Аналіз показує, що відповідальність за якість освіти здобувачі/-ки цієї освітньої програми покладають насамперед на викладачів (71,7 % відповіли, що саме викладацький склад впливає на забезпечення якості освіти повною мірою). Більше половини опитаних (63,9 %) вважають, що саме здобувачі впливають на якість освіти. Міністерство освіти і науки України посідає третю позицію «в рейтингу» з

результатами 53 %. Четверте місце посідає Навчально-науковий інститут якості освіти ХНМУ із результатом 50,4 %.

З незначною різницею у кількості відповідей останні місця посідають завідувачі кафедр (41,3 %) та адміністрація університету (42,6 %).

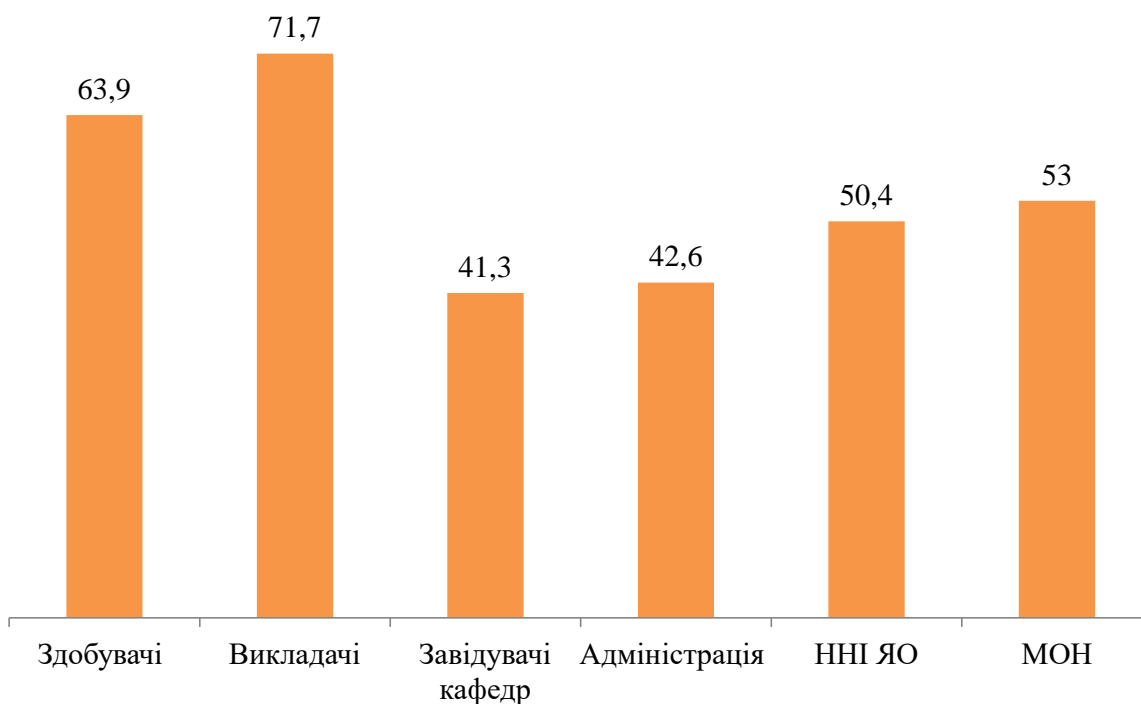

Рис. 3. Вплив «повною мірою» на якість освіти (%)

Щодо рівня розповсюдження інформації про різні аспекти освітнього процесу, більшість опитаних підтвердили свою поінформованість за всіма аспектами (див. рис. 4). Рівень поінформованості про цілі та завдання навчання, а також про методи і форми навчання був найбільшим (це зазначили 80,4 % респонденток/-ів в обох випадках).

Поінформованість про зміст навчання, а також про критерії оцінювання також є високим: 76,1 % та 73,9 % опитаних володіли інформацією про ці аспекти навчання до його початку.

А найменший відсоток поінформованих, 73 %, стосувався поінформованості про очікувані результати навчання.

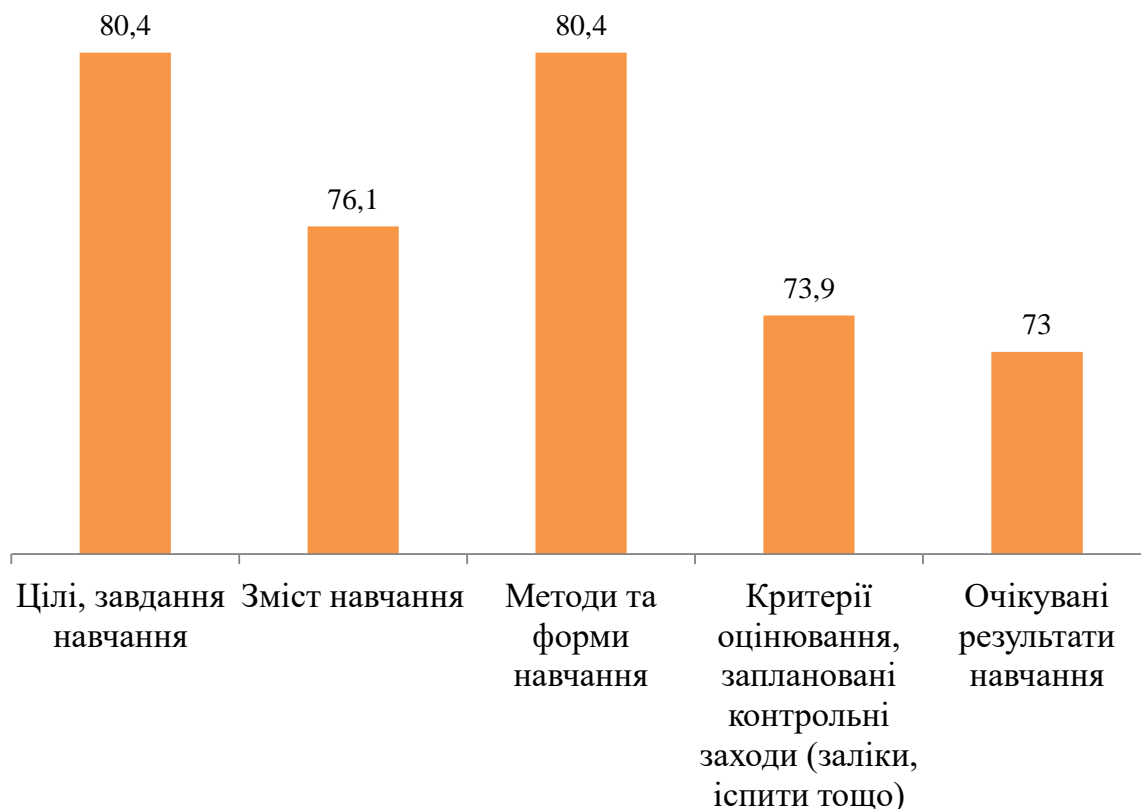

Рис. 4. Поінформованість до початку навчання (%)

Більшість опитаних (77 %) повністю задоволені або радше задоволені своїм рівнем поінформованості; радше незадоволених та абсолютно незадоволених виявилось 3 %. Ще 16,5 % обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь – ні», а 3,5 % утруднились із відповіддю.

Наступний блок запитань стосувався оцінки особливостей проведення занять. Серед найбільш розповсюджених методів та форм навчання, що використовуються викладачами під час практичних занять (див. рис. 5), були такі: «демонстрація презентації» (91,7 %), «тести» (89,1 %), «розповідь, пояснення» (89,1 %), «усне опитування» (84,3 %) та «обговорення» (76,5 %). З великою вірогідністю можна припустити, що доволі рідко використовуються рольові ділові ігри (6,1 %), симуляційне обладнання (7,8 %) та письмові творчі роботи (11,3 %).

Рис. 5. Методи і форми, що викладачі найчастіше використовують на практичних заняттях (%)

Більшість опитаних, 78,7 %, вважають застосовані методи і форми ефективними; 79,6 % опитаних вважають застосовані форми і методи викладання відповідними їхній освітній програмі; 70,4 % вважають їх сучасними та інноваційними. Неefективними ці методи вважають 1,3 % респондентів/-ок, несучасними — 7 % та 2,2 % не вважають їх відповідними освітній програмі.

Щодо впливу на те, яким чином проходять заняття, 47,4 % опитаних зазначили, що вони мають на методи та форму проведення занять суттєвий чи обмежений вплив; 30,9 % респондентів/-ок вважають, що такого впливу не мають, а ще 21,7 % не змогли надати однозначну відповідь.

Невелика частина опитаних, 11,3 % респондентів/-ок висловлювали викладачам та/або представникам адміністрації зауваження та пропозиції

щодо оновлення освітніх програм зі спеціальності. Усі з тих, хто висловлював пропозиції (100 %), вважають, що їхні поради були враховані.

Студенти позитивно оцінили власні можливості оперативно проконсультуватися з викладачами з будь-яких питань, пов'язаних з навчанням (див. рис. 6). 76,1 % опитаних вважають, що таку можливість їм надають переважна більшість викладачів, 14,3 % вказують на те, що таку можливість надають окремі викладачі.

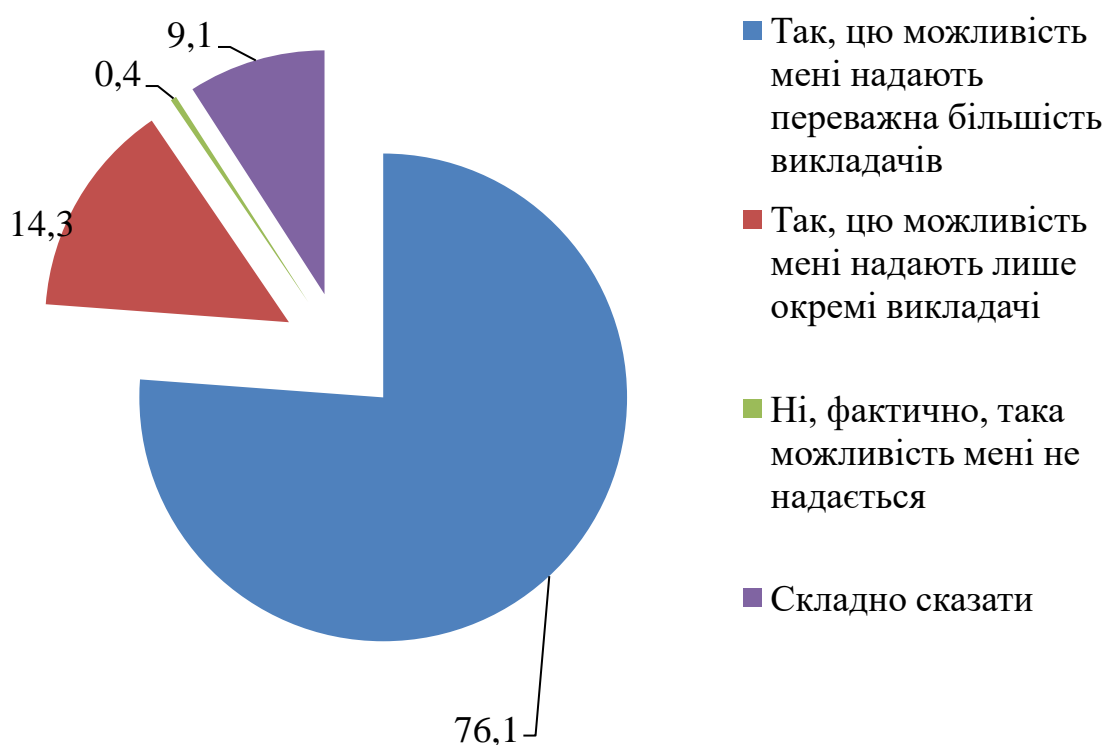

Рис. 6. Наявність можливості оперативно проконсультуватися з викладачами щодо навчання (%)

Про відсутність такої можливості повідомили 0,4 % респондентів/-ок, ще 9,1 % утруднились з відповіддю.

Оцінюючи ставлення викладачів до студентів, більшість опитаних (73,5 %) вказують на об'єктивність та неупередженість педагогів (протилежну думку підтримує 3,9 % опитаних, та 22,6 % респондентів/-ок не мають щодо цього певної думки). Більшість здобувачів/-

ок, 73,9 %, вказали, що мають вільний доступ до інформації щодо критеріїв оцінювання.

Серед запитань було оцінити за п'ятибальною шкалою різні аспекти навчання (див. рис. 7).

Рис. 7. Задоволеність різними аспектами навчання (1 – min, 5 – max)

Результати аналізу показують, що студенти загалом виставляють дуже добрі оцінки (середній бал – 4,0 із 5) із незначним коливанням – від 3,9 (так оцінили «навантаження») до 4,1 («якість освітньої програми загалом», «логічна послідовність вивчення навчальних дисциплін», «розклад занять», «чіткість та зрозумілість критеріїв оцінювання навчальних досягнень»).

Відкрите запитання анкети стосувалося покращення якості освіти: «Надайте, будь ласка, свої пропозиції щодо покращення якості освіти та

освітнього процесу в ХНМУ» (відповідь надали 52 респондента/-ки). Якщо в одній відповіді містилось кілька пропозицій, вони рахувались окремо.

Частина відповідей не містили пропозицій, майже у половині відповідей, 46,2 %, зазначалось, що все добре, все влаштовує.

Найбільше студентів хвилює формат навчання, це підкреслили 13,5 % опитаних:

«Більше робити офлайн занять та тренінгів»;

«Розпочати очне навчання»;

«Змішаний формат навчання, очні заняття дають можливість краще засвоювати інформацію»;

«Зробити частково очну форму навчання»;

«Перейти на змішане навчання»;

«Я вважаю, що треба покращувати дистанційне навчання, змінювати форму проведення занять»;

«Вийти на офлайн навчання».

Серед побажань 9,6 % стосувались розширення практичної складової курсів:

«Надати можливість здобувати практичні навички для студентів, що знаходяться в Харкові»;

«Хотілось би більше практичних навичок, що пов'язані з майбутньою професією»;

«Не вистачає вивчення та демонстрації освітніх матеріалів та навичок на живих людях (будь то залучені пацієнти або ж одногрупники)»;

«Студенти краще будуть сприймати та запам'ятовувати матеріал, якщо зможуть все бачити практично. По можливості дозволяти проводити практику в стінах університету»;

«Проводити частину практичних занять офлайн для покращення засвоєння навичок».

Частина пропозицій (9,6 %) стосувались розкладу, переліку та послідовності викладання навчальних дисциплін:

«Змінити розклад занять, ми стикнулися з проблемою, що в першому семестрі (1 курс стоматологія), ніби в 2 рази менше занять, ніж у другому, тому у студентів буде завелике навантаження у другому семестрі»;

«Переробити розклад»;

«Перерозподіл навантаження студентів згідно розкладу пар (одну й ту саму пару через день ставити дуже некоректно)»;

«Хотілось би більше часу між практичними заняттями з анатомії, тому що матеріалу багато вчити і окрім анатомії, є ще і інші предмети, які треба теж вчити, тож моя пропозиція це зробити більше перерви між практичними заняттями для того щоб вивчити матеріал»;

«Редагування розкладу занять, усунення надмірного навантаження у другому семестрі, на відміну від першого».

Певна кількість здобувачів (7,7 %) вважають, що інформаційний супровід навчальних дисциплін, методичні матеріали можна було б вдосконалити чи розширити:

«Розробка якісних методичних матеріалів з кожної теми для підготовки до практичних занять»;

«Надавати більше джерел для пошуку інформації»;

«Дозвольте викладачам надсилати презентації, для самостійного повторення матеріалу»;

«Записувати відео лекцій/практичних занять та публікувати їх на ютуб-канал (цей канал можна зробити приватним і окремим для кожної групи), аби студенти могли переглядати те, що пропустили».

Були також коментарі (7,7 %), що стосувались стосунків із викладачами та особистим якостям викладачів:

«Провести відбір викладацького складу, особливо тих, хто викладає крок дисципліни. Щоб це були вмотивовані викладачі. Зараз все частіше зустрічається або байдужість або ознаки маразму у викладачів»;

«Щоб викладачі ставилися до студентів більш лояльно, з порозумінням»;

«До студентів відноситься лояльніше та з повагою».

Частина коментарів (3,8 %) стосувались методів викладання:

«Деякі викладачі не зовсім зрозуміло пояснюють матеріал»;

«Надавати перевагу роз'ясненню матеріалу заняття, а не опитуванню».

Висловлювались здобувачі/-ки також і щодо технічних засобів проведення дистанційного навчання (1,9 %):

«Налагодити мудл».

Також були коментарі і щодо оцінювання (1,9 %):

«Хотілося б, щоб викладачі частіше реагували на деякі прохання. На першому курсі всі йшли на зустріч, а на другому то викладач не прийде і потім поставить 3, а після чого нічого не довести, або кожного разу вигадус нові критерії оцінювання, і знову погані оцінки, що дуже впливає на рейтинг. Але багатьма кафедрами я задоволена. Особлива цікавість до біохімії та фізіології».

Деякі коментарі зустрічались один раз, тому їх складно було категоризувати (3,8 %):

«Дослуховуватись до студентів та обговорювати питання освіти»;

«Зробити нормальну систему відпрацювань на деяких кафедрах можливо за день виправити пропуск, а в деяких і за місяць не має можливості».

Здобувачам освіти був запропонований також перелік різних процедур, порядків та діяльностей університету з проханням позначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8).

Респонденти/-ки продемонстрували високий рівень обізнаності зі всіма запропонованими пунктами. Найбільша обізнаність була продемонстрована здобувачами/-ми з Кодексом академічної доброчесності ХНМУ (про це знають 97,4 % опитаних), з порядком і умовами вибору студентами вибіркового дисциплін (97,4 %), з процедурою реагування вишу на порушення академічної доброчесності (91,7 %), із тим, що робить університет для гарантування безпеки студентів (87 %), з порядком перескладання заліків та іспитів (84,8 %), із процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (83,9 %), а також із заходами, які проводить психологічна служба університету (83 %).

Рис. 8. Ознайомленість з порядками, процедурами, діяльністю університету (%)

Найменше здобувачі обізнані з порядком оскарження результатів заліків, іспитів (77,4 %) та з інформацією про програми міжнародної академічної мобільності (74,3 %).

Подібне запитання стосувалося і задоволеності студентства порядками, процедурами, підтримкою, забезпеченістю університету (див. рис. 9).

Найбільше респондентки/-ти задоволені платформами дистанційної освіти університету (87,4 %), рівнем освітньої підтримки з боку викладачів кафедр (84,8 %), порядком і умовами вибору студентами вибіркових дисциплін (83 %) та рівнем консультативної підтримки з боку деканату (80,9 %).

Рис. 9. Задоволеність підтримкою, порядками, процедурами, забезпеченістю університету (%)

Найменше здобувачі/-ки задоволені рівнем соціальної підтримки (55,7 %), порядком оскарження результатів заліків, іспитів (67,8 %) та рівнем безпеки перебування в університеті, сприяння здоров'ю студентів (70,9 %).

Заходи, які проводить психологічна служба ХНМУ, відвідували 18,3 % здобувачів, з яких 45,2 % задоволені взаємодією із представниками психологічної служби.

Окремий блок анкети був присвячений можливим конфліктним ситуаціям, які можуть виникати під час навчання. 9,1 % опитаних під час навчання мали конфлікти з викладачами; 3,5 % — з представниками адміністрації, а 9,6 % конфліктували з іншими здобувачами освіти.

Респонденти/-ки мали можливість прокоментувати, у чому полягав конфлікт, було отримано 13 змістовних відповідей, що складає 5,7 % від загальної кількості опитаних.

Більшість коментарів стосувались різних аспектів взаємодії з викладачами (69,2 % від загальної кількості отриманих відповідей на це запитання). Здобувачі/-ки писали про некоректне ставлення викладача, необ'єктивне оцінювання; несправедливе виставлення пропуску за заняття, тощо:

«Викладач не надіслала вчасно посилання на конференцію, через деякий час зв'язалась із нами і звинуватила нас в цій неприємній ситуації, хоча нашої вини в цьому не було, відмовлялась слухати»;

«Серйозного конфлікту не було, було непорозуміння з приводу оцінок та викладання матеріалу між групою та викладачем»;

«У несправедливості виставлення оцінок і постійній зміні критеріїв оцінювання»;

«У непрофесійному ставленні до здобувачів освіти з боку викладача»;

«Висловили групою свою незадоволеність Балаку О.К. з приводу того, що не розуміємо його систему оцінювання, а також, те, що не виставлені оцінки в ел.журнал, потрібно було буквально благати виставити трійки! Також, він від нас вимагає якісь конспекти, які ніхто не розуміє який мають мати вигляд. Викладач не може аргументувати свої дії, бажання і вимоги.

На прохання не вести конспект пригрозив, що я буду недопущена до сесії і такі вимоги кафедри, хоча попередні викладачі ані слова нам не говорили про це. Як вести так званий «конспект-протокол за вимогами кафедри» група так і не розуміє. Йому абсолютно будь який варіант не підходить. Спитала у старших курсів, сказали, що це на очному навчанні в них із ним були незрозумілі схожі ситуації»;

«Зниження оцінки»;

«Один з викладачів кафедри ПОС регулярно не проводив заняття, але за ці заняття пізніше були виставлені оцінки в АСУ, а саме "3". Я та ще одна людина, з нашої групи, мали бажання відпрацювати ці оцінки, проте викладач відмовив, а потім ігнорував. Ми звернулись до кафедри, але там нам також відмовили. Цей конфлікт досі не вирішено»;

«Регулярно не проводилося заняття, а замість нб потім в АСУ виставлялися 3. На прохання відпрацювати ці заняття викладач ігнорував студентів нашої групи»;

«Викладач не мав висловлюватись так, як висловився».

Був коментар про конфлікт зі своїми колегами (23,1 %):

«Конфлікт з одногрупниками через вибір додаткових дисциплін»;

«Неспівпадіння думки з однолітками»;

«Під час вибору додаткових дисциплін».

Були ще й такі коментарі, з яких неможливо було довідатись про сутність конфлікту та його сторонах (7,7 %):

«Були маленькі суперечки».

Останній блок анкети був присвячений оцінці результативності навчання за обраною освітньою програмою.

Одне з питань стосувалося того, наскільки університету вдалося під час навчання розвинути або покращити м'які навички здобувачів освіти (див. рис. 10).

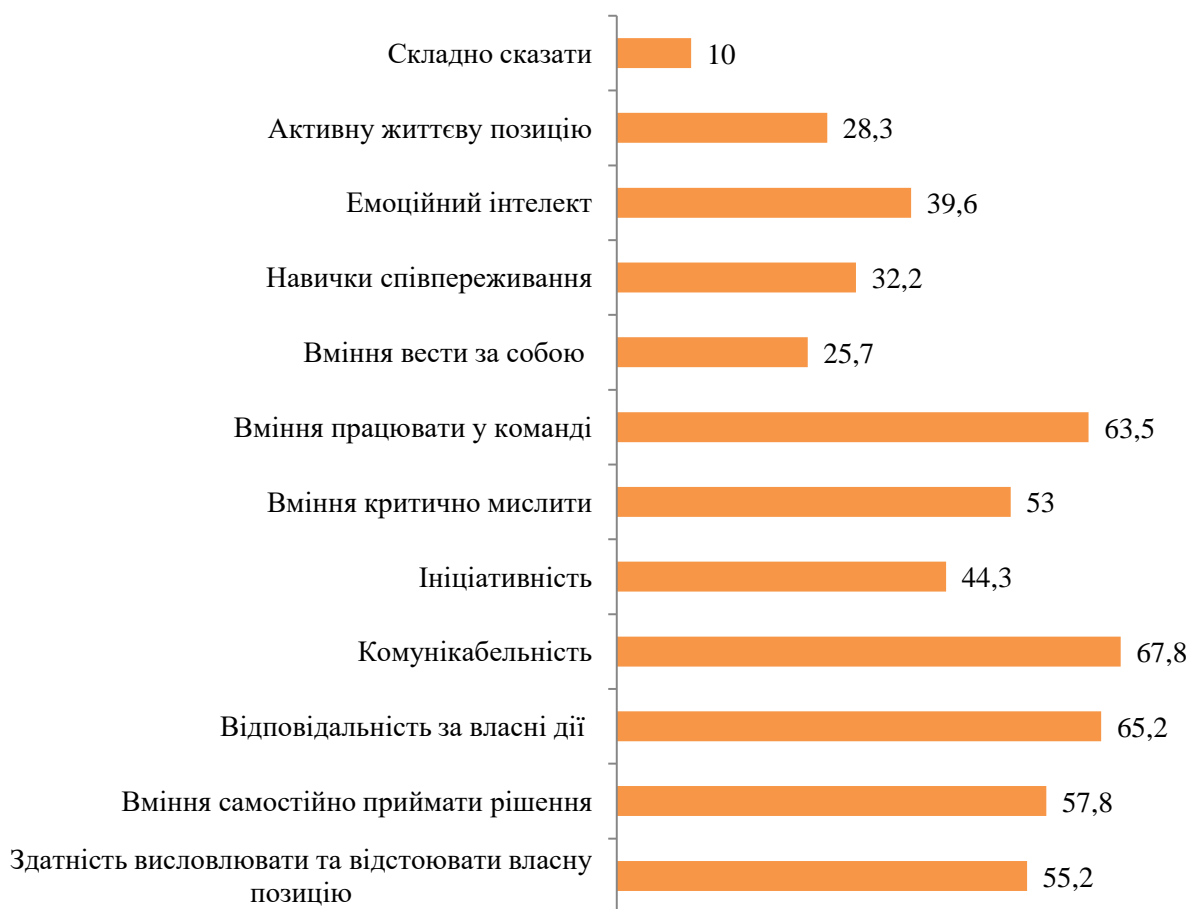

Рис. 10. М'які навички, які університету вдалося розвинути у здобувачів під час навчання (%)

Згідно розподілу відповідей, університет найкраще розвиває комунікабельність (67,8 %), відповідальність за власні дії (65,2 %), вміння працювати в команді (63,5 %) та вміння самостійно приймати рішення (57,8 %), тоді як розвитку таких навичок, як «навички співпереживання» (32,2 %), «активна життєва позиція» (28,3 %), «вміння вести за собою» (25,7 %) та «емоційний інтелект» (39,6 %) університет має приділити більше уваги.

Більшість опитаних (80,4 %) задоволені тими компетентностями, що в них розвинув університет. Незадоволеними виявилися 1,3 % респондентів/-

ок, а варіант відповіді «Складно сказати» обрали 18,3 % здобувачів, які взяли участь у дослідженні.

Наостанок було поставлене таке запитання: «На Вашу думку, якою мірою навчання за цією освітньої програмою вплине на Вашу подальшу кар'єрну траєкторію?» (див. рис. 11).

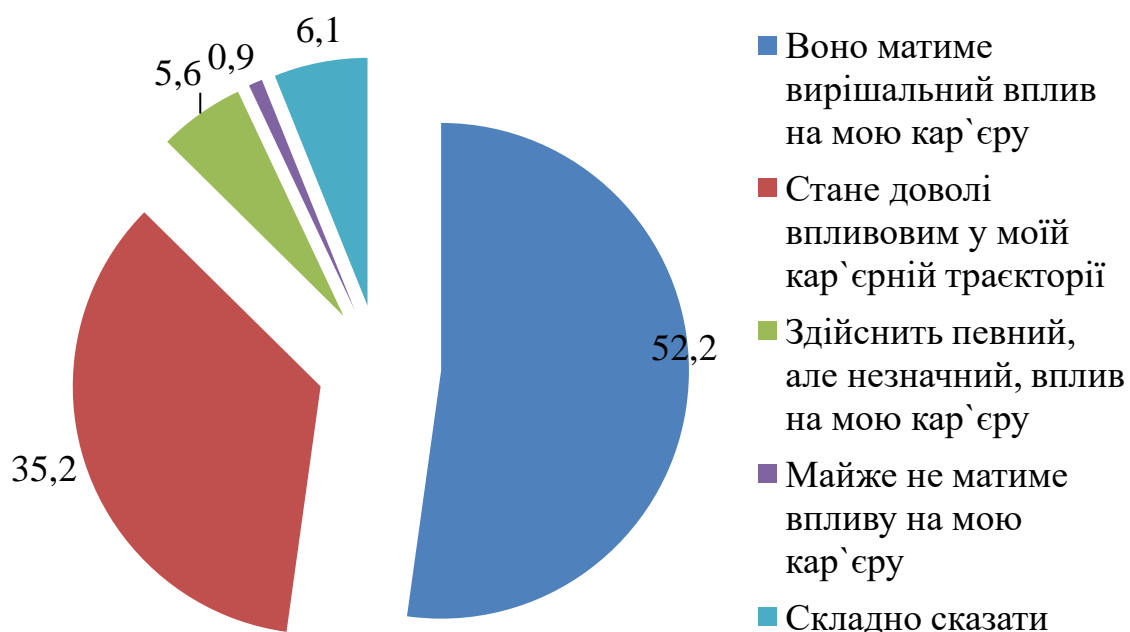

Рис. 11. Вплив навчання за освітньою програмою на подальшу кар'єрну траєкторію (%)

Студентські «оцінки» є позитивними: 87,4 % вважають, що освітня програма матиме вирішальний вплив чи стане доволі впливовою.

Натомість тих, хто вважає, що освітня програма майже не матиме впливу на її / його подальшу кар'єру, було 0,9 %. Ще 5,6 % вважають, що навчання здійснить певний, але незначний вплив на подальшу кар'єру, а 6,1 % утруднились із відповіддю.

Аналітичний звіт виконала 13.02.2024 р.

Соціолог психологічної
служби ННІ ЯО

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping letters and flourishes.

Дзюба О.М.